LEBESGUE OLCUMU
VE
INTEGRAL KURAMI

Dicle Üniversitesi - Fen Fakültesi
Matematik Bölümü

Uzaktan Eğitim

26 - 30 Nisan 2021

Lebesgue Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi Lebesgue sınırlı yakınsaklık teoreminin bir genelleştirmesidir.

Lebesgue Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi Lebesgue sınırlı yakınsaklık teoreminin bir genelleştirmesidir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere (f_n) fonksiyon dizisi E kümesi üzerinde ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olsun.

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = f(x)$

Lebesgue Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi Lebesgue sınırlı yakınsaklık teoreminin bir genelleştirmesidir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere (f_n) fonksiyon dizisi E kümesi üzerinde ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olsun.

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = f(x)$

(b) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x)$

Lebesgue Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi Lebesgue sınırlı yakınsaklık teoreminin bir genelleştirmesidir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere (f_n) fonksiyon dizisi E kümesi üzerinde ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olsun.

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = f(x)$

(b) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x)$

(c) $g \in \mathcal{L}(E)$

Lebesgue Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi Lebesgue sınırlı yakınsaklık teoreminin bir genelleştirmesidir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere (f_n) fonksiyon dizisi E kümesi üzerinde ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olsun.

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = f(x)$

(b) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x)$

(c) $g \in \mathcal{L}(E)$

ise bu durumda $f \in \mathcal{L}(E)$ ve $\forall n \in \mathbb{N}$ için $f_n \in \mathcal{L}(E)$ dir ve

$$\lim_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx = \int_E \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx = \int_E f(x)dx$$

eşitliği geçerlidir.

İspat:

(f_n) fonksiyon dizisi E kümesi üzerinde ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olduğundan f fonksiyonu da ölçülebilirdir. E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x)$ olduğundan E kümesi üzerinde h.h.h.y. $|f(x)| \leq g(x)$ dir. $g \in \mathcal{L}(E)$ olduğundan $f \in \mathcal{L}(E)$ sonucu elde edilir.

$$\lim_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx = \int_E \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx = \int_E f(x)dx$$

eşitliğini göstermek için

$$\left| \int_E [f(x) - f_n(x)]\, dx \right| \leq \int_E |f(x) - f_n(x)|\, dx \to 0$$

olduğunu gösterelim.

İspatın Devamı:

$$
\begin{aligned}
E_1 &= \{x \in E : |f(x) - f_1(x)| < \varepsilon, |f(x) - f_2(x)| < \varepsilon, ...\} \\
E_2 &= \{x \in E : |f(x) - f_1(x)| \geq \varepsilon, |f(x) - f_2(x)| < \varepsilon, ...\} \\
E_3 &= \{x \in E : |f(x) - f_2(x)| \geq \varepsilon, |f(x) - f_3(x)| < \varepsilon, ...\} \\
&\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \\
E_n &= \{x \in E : |f(x) - f_{n-1}(x)| \geq \varepsilon, |f(x) - f_n(x)| < \varepsilon, ...\} \\
&\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots
\end{aligned}
$$

olmak üzere $E = \bigcup\limits_{k=1}^{\infty} E_k$ yazılabilir. $\forall k \in \mathbb{N}$ için $E_k \in \mathcal{M}$ ve $i \neq j$ için $E_i \cap E_j = \emptyset$ dir. $S_n = \bigcup\limits_{k=1}^{n} E_k$ ve $R_n = \bigcup\limits_{k=n+1}^{\infty} E_k$ olmak üzere

$$\int\limits_E |f(x) - f_n(x)|\, dx = \int\limits_{S_n} |f(x) - f_n(x)|\, dx + \int\limits_{R_n} |f(x) - f_n(x)|\, dx$$

yazılabilir.

İspatın Devamı:

S_n üzerinde $|f(x) - f_n(x)| < \varepsilon$ dur. $|f_n(x)| \leq g(x)$ ve $|f(x)| \leq g(x)$ olduğundan R_n üzerinde

$$|f(x) - f_n(x)| \leq |f(x)| + |f_n(x)| \leq 2g(x)$$

yazılabilir. Böylece $\int\limits_E |f(x) - f_n(x)|\, dx \leq \varepsilon m(S_n) + 2\int\limits_{R_n} g(x)dx$ eşitsizliği elde edilir. $g \in \mathcal{L}(E)$ olduğundan $\int\limits_E g(x)dx < \infty$ dur. Bu yüzden $\lim\limits_{n\to\infty} \int\limits_{R_n} g(x)dx = 0$ dır. $\lim\limits_{n\to\infty} m(S_n) = m(E)$ olduğundan

$$\overline{\lim_{n\to\infty}} \int\limits_E |f(x) - f_n(x)|\, dx \leq \varepsilon m(E)$$

bulunur. $\varepsilon \to 0$ iken $\overline{\lim\limits_{n\to\infty}} \int\limits_E |f(x) - f_n(x)|\, dx = 0$ elde edilir ki bu ispatı tamamlar.

Örnek

$E = [0,1]$ olmak üzere E kümesi üzerinde (f_n) fonksiyon dizisi

$$f_n(x) = \begin{cases} n & ; \quad \frac{1}{n^3} \leq x \leq \frac{8}{n^3} \\ 0 & ; \quad 0 \leq x < \frac{1}{n^3} \text{ ya da } \frac{8}{n^3} < x \leq 1 \end{cases}$$

olarak tanımlansın.

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 f_n(x)dx = \int_0^1 \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx = 0$$

olduğunu gösteriniz.

Çözüm

(f_n) fonksiyon dizisinin her bir terimi E üzerinde parçalı sürekli olduğundan (f_n) dizisi E üzerinde ölçülebilir bir fonksiyon dizisidir.

Çözüm

(f_n) fonksiyon dizisinin her bir terimi E üzerinde parçalı sürekli olduğundan (f_n) dizisi E üzerinde ölçülebilir bir fonksiyon dizisidir.

(a) $\forall x \in [0,1]$ için $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = 0$,

Çözüm

(f_n) fonksiyon dizisinin her bir terimi E üzerinde parçalı sürekli olduğundan (f_n) dizisi E üzerinde ölçülebilir bir fonksiyon dizisidir.
(a) $\forall x \in [0,1]$ için $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = 0$,
(b) $\forall n \in \mathbb{N}$ için $f_n(0) = 0$ olduğu açıktır. $x \neq 0$ olmak üzere

$$\frac{1}{n^3} \leq x \leq \frac{8}{n^3} \Rightarrow \frac{1}{\sqrt[3]{x}} \leq n \leq \frac{2}{\sqrt[3]{x}}$$

iken $f_n(x) = n$ olduğundan $|f_n(x)| = n \leq \frac{2}{\sqrt[3]{x}}$ elde edilir. Böylece

$$g(x) = \begin{cases} \frac{2}{\sqrt[3]{x}} & ; \quad 0 < x \leq 1 \\ 0 & ; \quad x = 0 \end{cases}$$

olmak üzere $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x)$ eşitsizliği elde edilir.

(c) $g \in \mathcal{L}(E)$ olduğunu göstermeliyiz. g fonksiyonu E kümesi üzerinde negatif olmayan bir sınırsız fonksiyondur ve E kümesi üzerinde h.h.h.y. de sürekli olduğundan ölçülebilirdir.

$$[g(x)]_N = \begin{cases} \frac{2}{\sqrt[3]{x}} & ; \quad \frac{8}{N^3} \leq x \leq 1 \\ N & ; \quad 0 < x < \frac{8}{N^3} \end{cases}$$

olmak üzere $\int\limits_0^1 [g(x)]_N \, dx = \frac{8}{N^2} + \int\limits_{\frac{8}{N^3}}^1 \frac{2}{\sqrt[3]{x}} dx = \frac{8}{N^2} + (\Re) \int\limits_{\frac{8}{N^3}}^1 \frac{2}{\sqrt[3]{x}} dx =$

$\frac{8}{N^2} + 3x^{\frac{2}{3}} \Big|_{\frac{8}{N^3}}^1 = 3 - \frac{4}{N^2}$ olduğundan

$$\int\limits_0^1 g(x) dx = \lim_{N \to \infty} \int\limits_0^1 [g(x)]_N \, dx = \lim_{N \to \infty} \left(3 - \frac{4}{N^2}\right) = 3 < \infty$$

yani $g \in \mathcal{L}(E)$ dir. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminden istenen sonuç elde edilir.

Örnek

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremini kullanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int\limits_0^1 \frac{n^{\frac{3}{2}} x}{1+n^3x^3} dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Örnek

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremini kullanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 \frac{n^{\frac{3}{2}}x}{1+n^3x^3}dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Çözüm

$\forall n \in \mathbb{N}$ ve $\forall x \in [0,1]$ için $f_n(x) = \frac{n^{\frac{3}{2}}x}{1+n^3x^3}$ olarak tanımlayalım. $\forall n \in \mathbb{N}$ ve $\forall x \in [0,1]$ için f_n fonksiyonları sürekli olduğundan (f_n) dizisi ölçülebilir fonksiyonların bir dizisidir.

Örnek

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremini kullanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 \frac{n^{\frac{3}{2}} x}{1+n^3x^3} dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Çözüm

$\forall n \in \mathbb{N}$ ve $\forall x \in [0,1]$ için $f_n(x) = \frac{n^{\frac{3}{2}} x}{1+n^3x^3}$ olarak tanımlayalım. $\forall n \in \mathbb{N}$ ve $\forall x \in [0,1]$ için f_n fonksiyonları sürekli olduğundan (f_n) dizisi ölçülebilir fonksiyonların bir dizisidir.

(a) $\forall x \in [0,1]$ için $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = 0 = f(x)$ dir.

(b) $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x)$ olacak şekilde bir g fonksiyonu bulmaya çalışalım. $x \in (0,1]$ için

$$t \in \mathbb{R} \text{ için } \ |f_t(x)| = \frac{t^{\frac{3}{2}} x}{1 + t^3 x^3}$$

fonksiyonunu tanımlayalım.

$$\frac{\partial}{\partial t} f_t(x) = \frac{\frac{3}{2}\left(\sqrt{t}x - t^{\frac{7}{3}} x^4\right)}{\left(1 + t^3 x^3\right)^2}$$

olduğundan $t = 0$ ve $t = \frac{1}{x}$ kritik noktalardır. $f_0(x) = 0$ ve $f_{\frac{1}{x}}(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}}$ olduğundan $\forall n \in \mathbb{N}$ için $|f_n(x)| \leq g(x) = \begin{cases} \frac{1}{2\sqrt{x}} & ; \quad 0 < x \leq 1 \\ 0 & ; \quad x = 0 \end{cases}$

eşitsizliği sağlanır.

(c) g fonksiyonu E kümesi üzerinde negatif olmayan bir sınırsız fonksiyondur ve E kümesi üzerinde h.h.h.y. de sürekli olduğundan ölçülebilirdir. Ayrıca

$$\int_0^1 g(x)dx = \int_0^1 \frac{dx}{2\sqrt{x}} < \infty$$

olduğundan $g \in \mathcal{L}(E)$ dir. Böylece Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminden

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 \frac{n^{\frac{3}{2}}x}{1+n^3x^3}dx = \int_0^1 f(x)dx = \int_0^1 0dx = 0$$

elde edilir.

Seriler için Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi seriler cinsinden aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

Seriler için Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi seriler cinsinden aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere $\sum_{k=1}^{\infty} f_k(x)$ serisi E üzerinde tanımlı ölçülebilir fonksiyonların bir serisi olsun. $s_n(x) = \sum_{k=1}^{n} f_k(x)$ olmak üzere

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim_{n\to\infty} s_n(x) = s(x); \quad x \in E$

Seriler için Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi seriler cinsinden aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere $\sum_{k=1}^{\infty} f_k(x)$ serisi E üzerinde tanımlı ölçülebilir fonksiyonların bir serisi olsun. $s_n(x) = \sum_{k=1}^{n} f_k(x)$ olmak üzere

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim_{n\to\infty} s_n(x) = s(x); \quad x \in E$

(b) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $|s_n(x)| \leq g(x)$

Seriler için Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi seriler cinsinden aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere $\sum_{k=1}^{\infty} f_k(x)$ serisi E üzerinde tanımlı ölçülebilir fonksiyonların bir serisi olsun. $s_n(x) = \sum_{k=1}^{n} f_k(x)$ olmak üzere

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim_{n\to\infty} s_n(x) = s(x); \qquad x \in E$

(b) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $|s_n(x)| \leq g(x)$

(c) $g \in \mathcal{L}(E)$

Seriler için Baskın Yakınsaklık Teoremi

Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi seriler cinsinden aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere $\sum_{k=1}^{\infty} f_k(x)$ serisi E üzerinde tanımlı ölçülebilir fonksiyonların bir serisi olsun. $s_n(x) = \sum_{k=1}^{n} f_k(x)$ olmak üzere

(a) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $\lim_{n\to\infty} s_n(x) = s(x); \quad x \in E$

(b) E kümesi üzerinde h.h.h.y. $|s_n(x)| \leq g(x)$

(c) $g \in \mathcal{L}(E)$

ise bu durumda

$$\int_E \left(\sum_{k=1}^{\infty} f_k(x) \right) dx = \sum_{k=1}^{\infty} \int_E f_k(x) dx$$

eşitliği geçerlidir.

Teorem

E ölçülebilir bir küme olmak üzere $\sum\limits_{k=1}^{\infty} f_k(x)$ serisi E üzerinde tanımlı ölçülebilir fonksiyonların bir serisi olsun. $|s_n(x)| = \left|\sum\limits_{k=1}^{n} f_k(x)\right| \leq M$ olacak şekilde bir $M > 0$ sayısı var ve g fonksiyonu E kümesi üzerinde ölçülebilir sınırlı bir fonksiyon ise bu durumda

$$\int_E \left(g(x) \sum_{k=1}^{\infty} f_k(x) \right) dx = \sum_{k=1}^{\infty} \int_E g(x) f_k(x) dx$$

eşitliği geçerlidir.

Lemma

(f_n) negatif olmayan ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olmak üzere E kümesi üzerinde h.h.h.y. $f_n \to f$ olsun. Bu durumda

$$\int_E f(x)dx \leq \varliminf_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx$$

eşitsizliği geçerlidir.

Lemma

(f_n) negatif olmayan ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olmak üzere E kümesi üzerinde h.h.h.y. $f_n \to f$ olsun. Bu durumda

$$\int_E f(x)dx \leq \varliminf_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx$$

eşitsizliği geçerlidir.

İspat:

$$[f(x)]_N = \begin{cases} f(x) & ; \quad f(x) \leq N \text{ o.ş. } x \in E \text{ için} \\ N & ; \quad f(x) > N \text{ o.ş. } x \in E \text{ için} \end{cases}$$

ve

$$[f_n(x)]_N = \begin{cases} f_n(x) & ; \quad f_n(x) \leq N \text{ o.ş. } x \in E \text{ için} \\ N & ; \quad f_n(x) > N \text{ o.ş. } x \in E \text{ için} \end{cases}$$

olarak tanımlayalım.

İspatın Devamı:

$\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = f(x)$ olduğundan $\lim\limits_{n\to\infty} [f_n(x)]_N = [f(x)]_N$ elde edilir. Lebesgue sınırlı yakınsaklık teoremi gereği

$$\lim_{n\to\infty} \int\limits_E [f_n(x)]_N \, dx = \int\limits_E [f(x)]_N \, dx$$

olur. $[f_n(x)]_N \leq f_n(x)$ olduğundan

$$\int\limits_E [f_n(x)]_N \, dx \leq \int\limits_E f_n(x) dx$$

dir.

İspatın Devamı:

Her iki tarafın alt limiti alınırsa

$$\underline{\lim}_{n\to\infty} \int_E [f_n(x)]_N \, dx \leq \underline{\lim}_{n\to\infty} \int_E f_n(x) dx$$

elde edilir. Sol tarafın limiti var ise

$$\int_E [f_n(x)]_N \, dx \leq \underline{\lim}_{n\to\infty} \int_E f_n(x) dx$$

elde ederiz. $N \to \infty$ iken limit alınırsa

$$\int_E f(x) dx \leq \underline{\lim}_{n\to\infty} \int_E f_n(x) dx$$

eşitsizliği elde edilir.

NOT : Fatou's yardımcı teoreminde f_n lerin negatif olmama koşulu kaldırılamaz.

NOT : Fatou's yardımcı teoreminde f_n lerin negatif olmama koşulu kaldırılamaz.

Örnek

$f_n : [0,1] \longrightarrow \mathbb{R}$, $f_n(x) = \begin{cases} -n & ; \quad \frac{1}{n+1} \leq x \leq \frac{2}{n+1} \\ 0 & ; \quad \text{diğer yerlerde} \end{cases}$ olsun. Bu durumda h.h.h.y. $\lim\limits_{n\to\infty} f_n(x) = f(x) = 0$ dır. Dikkat edilirse

$$0 = \int_E f(x)dx \nleq \underline{\lim}_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx = -1.$$

Monoton Yakınsaklık Teoremi

Teorem

(f_n) fonksiyon dizisi bir E kümesi üzerinde negatif olmayan ölçülebilir fonksiyonların bir artan dizisi ve E kümesi üzerinde h.h.h.y. $f_n \longrightarrow f$ olsun. Bu durumda

$$\lim_{n\longrightarrow\infty} \int_E f_n(x)dx = \int_E f(x)dx$$

eşitliği her iki taraftan birinin sonlu olması durumunda geçerlidir.

Monoton Yakınsaklık Teoremi

Teorem

(f_n) fonksiyon dizisi bir E kümesi üzerinde negatif olmayan ölçülebilir fonksiyonların bir artan dizisi ve E kümesi üzerinde h.h.h.y. $f_n \longrightarrow f$ olsun. Bu durumda

$$\lim_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx = \int_E f(x)dx$$

eşitliği her iki taraftan birinin sonlu olması durumunda geçerlidir.

NOT : Monoton yakınsaklık teoremindeki dizinin artan olma koşulu kaldırılamaz.

İspat:

$\lim\limits_{n\to\infty} \int\limits_E f_n(x)dx < \infty$ olduğunu kabul edelim. Fatou's yardımcı teoreminden

$$\int\limits_E f(x)dx \leq \lim_{n\to\infty} \int\limits_E f_n(x)dx \tag{1}$$

elde ederiz. Demek ki $\int\limits_E f(x)dx < \infty$ dur. $f_n(x) \leq f(x)$ olduğundan

$$\int\limits_E f_n(x)dx \leq \int\limits_E f(x)dx$$

yazabiliriz. Her iki tarafın limiti alınırsa

$$\lim_{n\to\infty} \int\limits_E f_n(x)dx \leq \int\limits_E f(x)dx \tag{2}$$

elde ederiz. (1) ve (2) den istenen sonuç elde edilir.

İspatın Devamı:

$\int_E f(x)dx$ integrali sonlu ise bu durumda $f_n(x) \leq f(x)$ olduğundan
Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi gereğince

$$\lim_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx = \int_E \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx = \int_E f(x)dx$$

elde edilir ki bu ispatı tamamlar.

İspatın Devamı:

$\int_E f(x)dx$ integrali sonlu ise bu durumda $f_n(x) \leq f(x)$ olduğundan
Lebesgue baskın yakınsaklık teoremi gereğince

$$\lim_{n\to\infty} \int_E f_n(x)dx = \int_E \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx = \int_E f(x)dx$$

elde edilir ki bu ispatı tamamlar.

Sonuç

(f_k) E kümesi üzerinde negatif olmayan ölçülebilir fonksiyonların bir dizisi olsun. Bu durumda

$$\int_E \left(\sum_{k=1}^{\infty} f_k(x) \right) dx = \sum_{k=1}^{\infty} \int_E f_k(x)dx$$

eşitliği her iki taraftan birinin sonlu olması durumunda geçerlidir.

Örnek

Monoton yakınsaklık teoreminden yararlanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 n \ln\left(1 + \frac{x}{n}\right) dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Örnek

Monoton yakınsaklık teoreminden yararlanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 n \ln\left(1+\frac{x}{n}\right) dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Çözüm

$\forall n \in \mathbb{N}$ ve $\forall x \in [0,1]$ için $f_n(x) = n \ln\left(1+\frac{x}{n}\right) = \ln\left(1+\frac{x}{n}\right)^n$ olsun. Ölçülebilir fonksiyonların sürekli fonksiyonu ölçülebilir olduğundan, (f_n) dizisi $[0,1]$ üzerinde negatif olmayan ölçülebilir fonksiyonların bir dizisidir. $\forall n \in \mathbb{N}$ ve sabit bir $x_0 \in [0,1]$ için

$$0 < f_n(x_0) \leq f_{n+1}(x_0)$$

olduğundan (f_n) dizisi $[0,1]$ üzerinde artandır.

Çözüm

$$\lim_{n\to\infty} f_n(x) = \lim_{n\to\infty} \ln\left(1+\frac{x}{n}\right)^n = x = f(x)$$

ve

$$\int_0^1 x dx = (\Re)\int_0^1 x dx = \frac{1}{2} < \infty$$

olduğundan Monoton yakınsaklık teoremi gereği

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 n\ln\left(1+\frac{x}{n}\right) dx = \int_0^1 \lim_{n\to\infty} n\ln\left(1+\frac{x}{n}\right) dx = \frac{1}{2}$$

elde edilir.

1. $f_n : [0,2] \to \mathbb{R}$, $f_n(x) = \begin{cases} \sqrt{n} & ; \quad \frac{1}{n} \le x \le \frac{2}{n} \\ 0 & ; \quad \text{diğer yerlerde} \end{cases}$ olsun. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminden yararlanarak,

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^2 f_n(x)dx = 0 = \int_0^2 \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx$$

olduğunu gösteriniz.

Alıştırmalar

1. $f_n : [0,2] \to \mathbb{R}$, $f_n(x) = \begin{cases} \sqrt{n} & ; \quad \frac{1}{n} \leq x \leq \frac{2}{n} \\ 0 & ; \quad \text{diğer yerlerde} \end{cases}$ olsun. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminden yararlanarak,

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^2 f_n(x)dx = 0 = \int_0^2 \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx$$

olduğunu gösteriniz.

2. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminden yararlanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 \frac{n \sin x}{1+n^2\sqrt{x}} dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Alıştırmalar

3. $E = (0,1)$ olmak üzere $f_n : E \to \mathbb{R}$, $f_n(x) = \begin{cases} n & ; \quad 0 < x < \frac{1}{n} \\ 0 & ; \quad \text{diğer yerlerde} \end{cases}$ olsun.

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 f_n(x)dx \text{ ve } \int_0^1 \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx$$

ifadelerini hesaplayınız. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminin neden geçerli olmadığını açıklayınız.

Alıştırmalar

3. $E = (0,1)$ olmak üzere $f_n : E \to \mathbb{R}$, $f_n(x) = \begin{cases} n & ; \quad 0 < x < \frac{1}{n} \\ 0 & ; \quad \text{diğer yerlerde} \end{cases}$ olsun.

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 f_n(x)dx \text{ ve } \int_0^1 \lim_{n\to\infty} f_n(x)dx$$

ifadelerini hesaplayınız. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminin neden geçerli olmadığını açıklayınız.

4. Lebesgue baskın yakınsaklık teoreminden yararlanarak

$$\lim_{n\to\infty} \int_0^1 \frac{nx\log x}{1+n^2x^2}dx$$

ifadesini hesaplayınız.

Alıştırmalar

5. Monoton yakınsaklık teoreminden yararlanarak,

$$\int_0^1 \left(\frac{\ln x}{1-x}\right)^2 dx = \frac{\pi^2}{3}$$

olduğunu gösteriniz. (Yol Gösterme: $(1-x)^{-2}$ ifadesini seriye açınız ve $\sum\limits_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} = \frac{\pi}{6}$ eşitliğini kullanınız.)

Alıştırmalar

5. Monoton yakınsaklık teoreminden yararlanarak,

$$\int_0^1 \left(\frac{\ln x}{1-x} \right)^2 dx = \frac{\pi^2}{3}$$

olduğunu gösteriniz. (Yol Gösterme: $(1-x)^{-2}$ ifadesini seriye açınız ve $\sum\limits_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} = \frac{\pi}{6}$ eşitliğini kullanınız.)

6. $p > -1$ olmak üzere

$$\int_0^1 \frac{x^p \ln x}{1-x} dx = -\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(p+n)^2}$$

olduğunu gösteriniz.